

آیا ایرانی ها پیش از اسلام در روستا زندگی می کردند و شهر نشینی نداشتند؟

دکتر تقی آزاد ارمکی، استاد جامعه شناسی در مطلب جدید خود به موضوع مورد مناقشه عدم وجود شهر و زندگی شهری در ایران پیش از اسلام پرداخته و دلایلی بر رد آن آورده است.

دکتر تقی آزاد ارمکی، استاد جامعه شناسی در مطلب جدید خود به موضوع مورد مناقشه عدم وجود شهر و زندگی شهری در ایران پیش از اسلام پرداخته و دلایلی بر رد آن آورده است.

دکتر ارمکی نوشته است : در ادبیات اجتماعی مربوط به جامعه ایرانی، مناقشه های متعددی وجود دارد. یکی از اصلی ترین این مناقشه ها که بسیار اساسی و جدی نیز می باشد در مورد وجود یا عدم شهر و زندگی شهری در ایران است. گفته شده است که ایرانیان در گذشته زندگی شهری آنهم محدود داشته ولی پس از ورود اسلام به ایران زندگی شهری به زندگی بادیه نشینی و روستانشینی تبدیل شده و شهرهای آنها نیز ساحت شبه روستایی و ایلایاتی یافته است.

وی افزوده است : در نظرگاه بسیاری اینگونه آمده است که ایران کشوری متشکل از مجموعه روستاهای جدا از یکدیگر (به دلیل اینکه مارکس و انگلس و بسیاری از دیگران مارکسیست مدعی سلطه نظام روستایی جدا و پراکنده می باشند) و نظام قبیله ای و ایلی فراگیر (به دلیل اینکه شرق شناسان اروپامدار دوستدار زندگی ایلی مدعی این امر هستند) است. در نتیجه ایران نمی توانسته است دارای نظام اجتماعی باشد که شهرها کانون آن باشند. اگر هم پدیده ای تحت عنوان شهر وجود داشته است بسیار محدود و با کارکردهای نظامی و خدماتی بوده است.

دکتر ارمکی در ادامه به بیان فرض هایی در دیدگاه ارائه شده، پرداخته و سپس گفته است : مدعی این نیستم که در گذشته ایران همه افراد و گروه های اجتماعی در شهرها سکنی گزیده و عمل همه مردم ایرانی مانند مردمان شهرهای بزرگی چون پاریس و واشنگتن و فرانکفورت امروز بوده است. می گویم که مردمان شهرهای ایران مانند شهرهای دیگر کشورها و تمدنهای کهن و میانی و در شرایط جدید با تمدن جدید همطرازی کرده و می کند.

استاد جامعه شناسی به برخی مشخصه های شهرهای ایران به شرح زیر اشاره کرده است :

(1) شهردر ایران امری تاریخی است و متعلق به میل و اراده دولت های مدرن یا غرب در ایران ندارد. (2) کانون عمل اجتماعی در ایران شهرها می باشد تا روستاها. (3) شهرها در ایران یا در کنار رودخانه ای پر آب و یا در دامنه کوهی بلند یا در ادامه سابقه تمدنی گذشته استقرار یافته اند. (4) در شهرهای ایرانی مشاغل تجاری و صنعتی جاری و ساری بوده است و (5) در بعضی از شهرهای ایرانی سابقه حضور دولت هایی بزرگ دیده می شود. (6) بعضی از شهرهای ایرانی به دلیل حضور عنصری فرهنگی و دینی از قبیل امامزاده یا سابقه دینی و فرهنگی، جهت گیری فرهنگی و دینی وجود دارد و مباحث فرهنگی و دینی کشور ایران از آن متاثر می باشد.